

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

Datums skatāms laika zīmogā Nr. 6-1/635

Rīgas pašvaldības policijai
rpp@riga.lv

*Par palīdzības sniegšanu bērnam
saskaņā ar BTAL 59.pantu*

Tiesībsargs ir izskatījis personas iesniegumu (reģistrēts 27.10.2021. ar Nr.1568) par bērna aizturēšanu saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma (turpmāk – BTAL) 59.panta pirmās daļas 3.punktu.

Iesniedzējs ir norādījis, ka viņa meitu ir aizturējusi Rīgas pašvaldības policija (turpmāk – RPP), kura ir noformējusi Personas aizturēšanas protokolu (turpmāk – Aizturēšanas protokols). Aizturēšanas protokolā norādīts, ka bērns tika aizturēts saskaņā ar BTAL 59.panta pirmās daļas 3.punktu.

Tiesībsargs vērsās RPP ar lūgumu sniegt informāciju, kādā veidā RPP fiksē bērna aizturēšanu/nogādāšanu policijas iecirknī/palīdzības sniegšanu saskaņā ar BTAL 59.panta pirmās daļas 3.-7.punktu un panta otro daļu, kā arī lūdza atsūtīt izmantotā aizturēšanas protokola formu vai citu veidlapu, ko policijas darbinieki aizpilda, kad policijai ir jārikojas saskaņā ar BTAL 59.panta pirmās daļas 3.-7.punktu un panta otro daļu. No RPP atbildes¹ secināms, ka iesniedzēja meitas gadījums, kad viņai tika noformēts Aizturēšanas protokols, nav individuāls gadījums, bet sistemātiska prakse RPP.

Tiesībsargs vēš uzmanību, ka RPP praksē izmantotais bērna Aizturēšanas protokols nav sastādīts atbilstoši tiesiskajam regulējumam. Bērnam, kas tiek aizturēts saskaņā ar BTAL 59.panta pirmās daļas 3.-7.punktu, netiek piemērota administratīvā aizturēšana, bet gan sniegta palīdzība. Protokolā ietvert informāciju par to, vai bērns ir realizējis savas tiesības uz juridisko palīdzību, kā arī par pieaicināto aizstāvi ir neatbilstoši, jo policijas darbinieku pienākums ir, pirmkārt,

¹ Rīgas pašvaldības policijas 12.11.2021 atbilde Nr.RPP-21-1257-nd

paziņot bērna likumiskajiem pārstāvjiem par bērnu un, otrkārt, ņemt paskaidrojumus no bērna tikai tad, kad pie viņa būs ieradies likumiskais pārstāvis².

Tāpat arī RPP izmantotajā protokolā iztrūkst būtiski fakti, kas norādītu, ka policijas darbinieki rīkojas saskaņā ar BTAL 59. un 60.pantu. Konkrēti, protokolā iztrūkst informācijas par to, kāda veida palīdzība tiek sniegta bērnam, lai izvairītos no viņa nogādāšanas policijas iecirknī (kas ietvertu arī pieņemtā lēmuma par palīdzības veidu pamatojumu), kā arī kādā veidā un kad tika sazināts un informēts bērna likumiskais pārstāvis.

Tiesībsargs vērsās Valsts policijā ar lūgumu sniegt informāciju, kādā veidā Valsts policija fiksē palīdzības sniegšanu bērnam saskaņā ar BTAL 59.panta pirmās daļas 3.-7.punktu un panta otro daļu. Valsts policija savā atbildē norādīja, ka 2018. gada 8. jūnija Valsts policijas iekšējo noteikumu Nr.11 “Nepilngadīgo lietu inspektoru dienesta pienākumu izpildes organizācijas noteikumi” 14. punkts noteic, ka nepilngadīgo lietu inspektors, konstatējot BTAL 59. panta pirmās daļas 3. – 7. punktā minētos apstākļus, kā arī citus apstākļus, kas var kaitēt bērnam un, ja nav iespējams sniegt viņam palīdzību citādā veidā, nogādā bērnu policijas iestādē un sastāda **protokolu par nepilngadīgā atrašanu un nogādāšanu policijas iestādē**, kā arī nekavējoties sazinās ar bērna likumiskajiem pārstāvjiem. Valsts policija ir norādījusi, ka, nogādājot bērnu policijas iestādē, kad ir konstatēti BTAL 59. panta pirmās daļas 3. – 7. punktā minētie apstākļi, visām Valsts policijas amatpersonām ir pienākums sastādīt protokolu par nepilngadīgā atrašanu un nogādāšanu policijas iestādē, kā arī ievērot, ka bērna nogādāšana policijas iestādē notiek tikai izņēmuma gadījumos. Situācijā, kad bērns ir izdarījis administratīvu pārkāpumu, bērns nogādājams policijas iecirknī tikai gadījumos, ja citādi nav iespējams noskaidrot bērna identitāti un pieņemt lēmumu par administratīvā pārkāpuma procesa uzsākšanu, kā to paredz BTAL 59. panta pirmās daļas 2. punkts. Attiecīgi gadījumā, kad tiek apzināts bērns, kurš atrodas sabiedriskā vietā reibuma stāvoklī, ja ir noskaidrota bērna identitāte un nav šķēršļu pieņemt lēmumu par administratīvā pārkāpuma procesa uzsākšanu, primāri bērns, kuram nav nepieciešama medicīniskā palīdzība, nogādājams mājās un nododams viņa likumiskajiem pārstāvjiem, aizbildnim, audžuģimenei, bērnu aprūpes iestādes pārstāvim vai pilnvarotai personai. Valsts policija tiesībsargam arī nosūtīja protokola “Par nepilngadīgā atrašanu un nogādāšanu policijas iestādē” paraugu.

Tiesībsargs secina, ka Valsts policijas kārtība, kādā tiek sastādīts protokols par palīdzības sniegšanu bērnam saskaņā ar BTAL 59. un 60.pantu, atbilst bērna interesēm un BTAL ietverto normu jēgai.

Tiesībsargs aicina RPP iepazīties ar Valsts policijas praksi, īstenojot bērna tiesības saskaņā ar BTAL un izstrādāt protokolu, kas atbilstu likuma 59. un 60.pantam. Domājot par protokola nosaukumu, tiesībsargs aicina to formulēt tādā veidā, kas precīzi norādītu uz protokola mērķi. Tiesībsargs aicina nosaukumā izvairīties no terminu “aizturēšana” vai “nogādāšana policijas iecirknī” izmantošanas, bet tā vietā izmantot “palīdzības sniegšana bērnam”, kas visprecīzāk ietvertu BTAL 59.pantā ietverto tiesisko mērķi.

² Bērnu tiesību aizsardzības likuma 59.panta otrā un ceturtā daļa.

Lūdzu Rīgas pašvaldības policiju sniegt atbildi par tiesībsarga sniegtās rekomendācijas ievērošanu **līdz 2022. gada 31.janvārim.**

Lūgumu pamatoju ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 65.² panta 3. punktā noteikto kompetenci sniegt priekšlikumus, kas veicina bērna tiesību ievērošanu.

Pielikumā: Valsts policijas izmantotā protokola “Par nepilngadīgā atrašanu un nogādāšanu policijas iestādē” paraugs.

Tiesībsarga pilnvarojumā
Bērnu tiesību nodaļas vadītāja

Laila Grāvere

Kristīna Freiberga 67201409
kristina.freiberga@tiesibsargs.lv

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu